

# ANTI-PESTPROTOCOL

De Flevoschool, Huizen

september 2013

# Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Schoolwaarden
3. Wat verstaan wij onder pesten?
4. Hoe helpen wij?
5. Te verwachten reacties op het aanpakken van pesten
6. Pesten? Dit is onze procedure (overzicht)

## Bijlagen:

- I. Wat kan ik doen als mijn kind pest?
- II. Wat kan ik doen als mijn kind gepest wordt?
- III. Protocol Digitaal Pesten
- IV. Vertrouwenspersonen

## **1. Inleiding**

Voor u ligt het anti-pestprotocol van De Flevoschool. Hiermee krijgt u inzicht hoe wij op school pesten proberen te voorkomen en de stappen die we nemen als er wel gepest wordt.

### **Doel van dit anti-pestprotocol**

Dit protocol heeft als doel dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode op De Flevoschool veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Op de informatieavonden aan het begin van het schooljaar zal het anti-pestprotocol aan de orde worden gesteld.

Bestuur, directie, leerkrachten en de oudergeleding van de medezeggenschapsraad (MR) onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

## 2. Schoolwaarden

De Flevoschool wil haar leerlingen een aantal elementaire zaken bijbrengen die soms los staan van het onderwijs en soms ertoe behoren. Het draait daarbij onder andere om het bijbrengen van bepaalde normen en waarden, die van grote betekenis zijn voor de manier waarop het kind zich nu en op latere leeftijd in de maatschappij beweegt. Het leren accepteren en waarderen van elkaar, onafhankelijk van ras, geloof, huidskleur en afkomst, ziet het team van De Flevoschool als een uiterst belangrijke taak. Leren betekent ook het accepteren van bepaalde regels. Tijdens elk schooljaar wordt daar ruim aandacht aan besteed. Omgaan met elkaar, pesten en de schoolregels zijn onderwerpen die met elkaar besproken worden. Er worden afspraken gemaakt met de kinderen, waar ze zich aan moeten houden.

De uitgangspunten van het Humanisme vormen de grondslag van onze school. Deze zijn:

- Duidelijke hantering van de normen en waarden van de school
- Een kind heeft recht op liefde, begrip, bescherming en hulp
- Je mag anders zijn
- Respect voor de omgeving
- Kinderen hebben een eigen verantwoordelijkheid, mogen daarop aangesproken worden en de consequenties ervan ondervinden
- De Flevoschool gaat er specifiek vanuit dat ouders hun opvoedende verantwoordelijkheid nemen en zo nodig hierop aangesproken kunnen worden

Om pesten te voorkomen gebruiken wij de Kanjertrainingmethode<sup>1</sup>. Bovendien gelden er regels in de groepen waarop men elkaar aanspreekt.

Vanuit de Kanjertrainingmethode:

- We vertrouwen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Niemand lacht uit
- Niemand doet zielig
- We helpen elkaar

Aanvullende schoolregels:

- Luister naar elkaar
- We blijven van elkaar af
- We blijven van elkaars spullen af
- Stoor elkaar niet
- Los problemen samen op, lukt dit niet, ga dan naar de leerkracht of pleinwacht.
- We spelen met elkaar
- Accepteer elkaar, we zijn niet allemaal hetzelfde

---

<sup>1</sup> Kanjertrainingmethode: De Kanjertraining is een methode voor sociale vaardigheden en wordt actief gebruikt in alle klassen, in twaalf lessen per jaar. Het is een ver uitgewerkte en beproefde methode (zie ook [www.kanjertraining.nl](http://www.kanjertraining.nl)).

Deze regels gelden op school en daarbuiten.

In de bovenbouw mogen de kinderen in hun eigen groep aan het begin van ieder schooljaar een aanvulling geven op deze vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Deze aanvulling wordt opgesteld, door en met de groep, dit zijn de zgn. groepsafspraken. Zowel schoolregels als groepsafspraken zijn zichtbaar in de klas opgehangen.

Belangrijk is dat we allemaal alert blijven op de **signalen** uit de praktijk die kunnen duiden op pestgedrag. Voorbeelden van signalen van pestgedrag zijn:

- buiten sluiten
- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- versturen van vervelende tekstberichtjes per sociale media

### 3. Wat verstaan wij onder pesten?

Pesten kent duidelijk andere kenmerken dan plagen. Wat pesten lijkt, maar plagen blijkt te zijn, zal zichzelf oplossen. Uit een plaagsituatie kan echter een peestsituatie voortvloeien. Een duidelijk overzicht van de kenmerken van PLAGEN en PESTEN en de gevolgen van dit gedrag vormen een basis voor het signaleren van pestgedrag:

Pesten en plagen, waar zit het verschil?

#### PLAGEN

- Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.
- Is van korte duur of gebeurt slechts tijdelijk.
- Speelt zich af tussen 'gelijken'
- Is meestal te verdragen of zelfs leuk, maar kan ook kwetsend of agressief zijn.
- Meestal één tegen één.
- Wie geplaagd wordt, ligt niet vast. De tegenpartijen wisselen keer op keer.

#### PESTEN

- Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf of na korte tijd).
- Ongelijke strijd. De onmachtsgevoelens van de gepeste staan tegenover de machtsgevoelens van de pester.
- De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
- Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).
- Slachtoffer zit vaak in neerwaartse spiraal, waardoor pesters zich op hem richten.

#### GEVOLGEN

- Op het moment dat het gebeurt is het niet leuk, maar de pijn gaat snel over.
- De vroegere relaties worden vlug weer hersteld. De ruzie of het conflict wordt spoedig bijgelegd.
- Men blijft opgenomen in de groep.
- De groep lijdt er niet echt onder.

#### GEVOLGEN

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als psychisch) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen. Het herstel verloopt heel moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind. Aan de basisbehoefte om 'bij de groep te horen' wordt niet voldaan.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat. Kinderen zijn angstig en men vertrouwt elkaar niet. Er is daardoor weinig openheid, spontaniteit en contact met elkaar. Er zijn weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

## 4. Hoe helpen wij?

Is er sprake van pesten, dan gaat dat uiteindelijk over een groep betrokkenen. Er zijn meestal vijf partijen die bij pesten een rol spelen: de pester, de gepeste, de zwijgende middengroep, de leerkracht en de ouders. De Flevoschool probeert alle partijen in een pestsituatie te begeleiden<sup>2</sup>.

### Hulp aan de pester

In sommige gevallen is het verstandig om de pester even de gelegenheid te bieden zijn/haar leven te beteren alvorens zijn/haar ouders bij het wangedrag te betrekken. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Hulp aan de pester kan bestaan uit de volgende punten:

- Een gesprek tussen de leerkracht en het kind waarin voor hem of haar duidelijk gemaakt wordt welk gedrag niet geaccepteerd is en welk gedrag gewenst is. In het gesprek komt naar voren dat het kind bij elke leerkracht terecht kan voor hulp. Iedereen zal het kind ondersteunen in zijn gedragsverandering.
- Een gesprek met de ouders van de pester.
- Vervolggesprekken met leerkracht en/of intern begeleider (IB-er) en/of ouders over de voortgang van gedragsverandering
- Het advies tot het volgen van een sociale vaardigheidstraining of een andere externe training, gericht op het omgaan met anderen en/of agressie of reguleren van emoties.
- Inschakelen van externe hulp: schoolbegeleidingsdienst, schoolarts GGD, AMK en bureau Jeugdzorg.

Gesprekken kunnen ook telefonisch plaatsvinden.

### Hulp aan het gepeste kind

Begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind kan zich eenzaam en slachtoffer voelen en heeft recht op zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuw pestgedrag moet er ook gekeken worden naar het verwerken van de ervaringen. Dit kan gebeuren door:

- Gesprekken tussen de leerkracht en het kind of tussen de interne vertrouwenspersoon<sup>3</sup> en het kind. Naast incidentele momenten kunnen ook vaste gesprekken worden gepland waarin het kind gevraagd wordt naar de voortgang. Het doel is zowel het signaleren van nieuwe problemen als het verwerken van de eerdere ervaringen. Zo weet het gepeste kind ook dat het gehoord wordt.
- Een gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- Het advies tot het volgen van een sociale vaardigheidstraining.
- Het advies tot het volgen van externe individuele hulp, bijvoorbeeld integratieve kindtherapie en/of speltherapie.

---

<sup>2</sup> De directie wordt in pestgevallen altijd op de hoogte gesteld

<sup>3</sup> Interne vertrouwenspersonen van De Flevoschool: Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een interne vertrouwenspersoon nodig. De interne vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren; Op de school zijn twee vertrouwenspersonen aangesteld. Dit zijn Marianne Eerenberg, vanuit het team en Margo de Groot, vanuit de ouders. (zie voor gegevens Bijlage IV)

- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je hem/haar in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Het geven van ondersteuning tijdens het buitenspel. Handvatten voor het constructief samenspelen.
- De leerkracht let specifiek op de sociale interactie in de groep o.a. door kritisch te kijken naar groepsindeling bij de verschillende activiteiten.

#### Hulp aan de zwijgende middengroep

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het pesten. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben de kinderen die pesten veel minder te vertellen. Dit in beweging brengen kan door zowel leerkracht als ouders met de kinderen te laten praten over hun rol. Daarbij zal er gewezen worden op de verantwoordelijkheid van de leerling zelf.

#### Hulp aan de leerkracht

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn op school de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leerkracht wordt door de IB-er van de school begeleid in de vorm van het krijgen van advies en achtergrondinformatie over het verschijnsel, de signalen, de oorzaken, de gevolgen en de concrete aanpakmogelijkheden. In een schooljaar worden er team- en bouwvergaderingen gepland waarin de leerkrachten elkaar kunnen helpen en adviseren in een situatie rondom o.a. pesten.

De signalering gebeurt door observatie en met behulp van het sociaal-emotioneel leerling volgsysteem.

De leerkracht of de IB-er zal, afhankelijk van de ernst van de zorg, de ouders op de hoogte stellen. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

#### Hulp aan de ouders

In de brochure 'Pesten op school, hoe ga je er mee om?' staan de volgende adviezen:

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering door de ouders en zgn. schouderklopjes, wat van zeer groot belang is, kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden



- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Informatieve websites over pesten:

[www.pestweb.nl](http://www.pestweb.nl), [www.aandachtvoorpesten.nl](http://www.aandachtvoorpesten.nl), [www.ouders.net](http://www.ouders.net), [www.kanjertraining.nl](http://www.kanjertraining.nl), Boekjes van Bob van der Meer over tegengaan van pesten

## 5. Te verwachten reacties op het aanpakken van pesten.

### Bij de pester:

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens, waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

### Bij het gepeste kind:

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan normen die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders of leerkracht, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

### Bij de zwijgende middengroep:

Het is goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen, omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Soms is dit omdat zij angst hebben zelf slachtoffer te worden. Dit is vergelijkbaar met het psychologische fenomeen niet te hulp te schieten bij het verdrinken van mensen, waar een menigte bij aanwezig is. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden. Als het pestprobleem door de leerkracht wordt besproken kan deze groep het pestprobleem ontkennen, bagatelliseren, de gepeste de schuld geven, zeggen dat het maar een grapje is of het slachtoffer bestraffen voor zijn klikken.

### Bij de ouders:

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Zij ontkennen dan het gedrag van hun kind "mijn kind doet dat niet". Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: "Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?", geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

## 6. Pesten? Dit is onze procedure.

Iedere melding van pesten dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Onderstaande stappen zijn erop gericht het pesten zo snel mogelijk te stoppen.

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | <p><b>Meld pestgedrag bij de verantwoordelijke groepsleerkracht.</b></p> <p>In elke groep wordt aandacht besteed aan het omgaan met elkaar en worden de groepsregels om pesten te voorkomen samen doorgenomen met de kinderen. Op De Flevoschool werken wij met de Kanjermethode. Iedereen, ook de medeleerling, is verantwoordelijk om alle leerlingen in alle gevallen op ongewenst (pest) gedrag te wijzen en stelling te nemen tegen dit pestgedrag. Is er een pestprobleem waar de leerlingen zelf niet uitkomen, dan zal dit in ieder geval eerst bij de leerkracht moeten worden aangekaart. Door een (mede)leerling of door een volwassene.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 2 | <p><b>Als er sprake is van een <i>incidenteel voorval</i> van pestgedrag binnen de groep dan wordt dat met de betrokken leerlingen (pester en gepeste) en de groep besproken door de groepsleerkracht. De beide ouders worden direct hiervan op de hoogte gebracht, alsmede de directie. Indien nodig wordt er een datum vastgesteld waarop het voorval opnieuw wordt beoordeeld op verbetering.</b></p> <p>Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de Intern Begeleider (IB-er) op de hoogte stellen en teamgenoten in verband met toezicht op het plein. Van deze gesprekken wordt verslag gedaan in het digitale dossier.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 3 | <p><b>Indien er gegronde vermoedens bestaan van <i>herhaald</i> pesten vindt er met de ouders van de pester door de groepsleerkracht, de IB-er en/of de directie een gesprek plaats op school waar zij op de hoogte worden gesteld van de ongewenste gebeurtenissen. Tijdens dit oudergesprek (in latere instantie samen met de pester, zie 5) zullen er sancties worden besproken als de gemaakte afspraken uit dit gesprek niet worden nageleefd. Leerkracht en ouders proberen nu in goed overleg samen te werken aan verbetering van de situatie.</b></p> <p><b>Ook de ouders van het gepeste kind worden uitgenodigd voor een gesprek om stappen af te spreken voor het vervolgtraject en hen in te lichten over de gemaakte afspraken met de pester.</b></p> <p><b>Indien dit noodzakelijk is, worden de ouders van de rest van de groep per brief of mail ingelicht.</b></p> <p><b>In de groep wordt gewerkt aan dit thema.</b></p> <p><b>Het team van leerkrachten wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag, zodat iedereen er alert op kan reageren en in verband met toezicht op het plein.</b></p> <p>Gedacht kan worden aan uitsluiting van de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag: buitenspelen, gym en excursies, aan een '8-uur brief' of aan een stelopdracht over dit pestprobleem. Er wordt een vervolgspraak gepland waarin gekeken zal worden hoe de situatie zich ontwikkelt, bijvoorbeeld twee weken. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken herhaald van een vervolgtraject en vastgelegd in een verslag voor het digitale dossier. Leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.</p> <p>In het gesprek met de ouders van het gepeste kind worden termijnen vastgesteld. Er wordt ook hier een verslag van gemaakt door de leerkracht in het digitale dossier.</p> <p>Of er noodzaak is de ouders van de rest van de groep in te lichten, bepaalt de groepsleerkracht i.o. met IB en/of directie in elke afzonderlijke situatie.</p> |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4 | <p><b>Circa één week na bovengenoemd oudergesprek vindt er vanuit de leerkracht een evaluatie plaats in de vorm van een gesprek met de pester en de gepeste. De school communiceert hierbij direct met de ouders. Naar aanleiding daarvan blijven de afspraken gehandhaafd of worden ze bijgesteld.</b></p> <p>In het kader van de eigen verantwoordelijkheid van het kind, spreekt de leraar de pester en de gepeste op de gemaakte afspraken aan. Is het gelukt de afspraken na te komen? Zo ja, dan de afspraken handhaven/bijstellen. Zijn de effecten positief, dan langzamerhand afbouwen. Zo nee: analyse opstellen waardoor het mis blijft gaan. De leerkracht overlegt met de IB-er. Het plan van aanpak wordt zonodig bijgesteld. Er wordt met de ouders gecommuniceerd door de leerkracht. Dit wordt vastgelegd in het digitale dossier.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 5 | <p><b>Als het probleem zich binnen de in het oudergesprek afgesproken termijn blijft herhalen, nodigt de directie de ouders van de pester op school uit voor een gesprek. Ook het kind kan in dit gesprek betrokken worden. Een tweede en laatste termijn wordt vastgelegd. De ouders van het gepeste kind zullen eveneens voor een gesprek worden uitgenodigd.</b></p> <p>De leerkracht en IB-er informeert de directie over de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken. De directie spreekt samen met de betrokken leerkracht met de ouders van pester. De afgesproken sancties zoals hierboven beschreven onder 3, gaan in werking. Soms blijkt het raadzaam deskundige hulp in te schakelen, zoals Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD, AMK of Bureau Jeugdzorg. Er wordt een nieuw 'meetmoment' afgesproken.</p> <p>In een gesprek met de ouders van het gepeste kind zal gekeken worden naar het aanslaan van de geboden hulp en het daarmee samengaan gedrag van het kind.</p> <p>De gesprekken met de ouders worden vastgelegd in het digitale dossier.</p> |
| 6 | <p><b>Als het gedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert binnen de vastgestelde termijn (onder 5) en/of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken, kan de directie overgaan tot het nemen van passende maatregelen.</b></p> <p>Isoleren van de pester is zo'n passende maatregel, bijv. werken in een andere groep. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school kan tot de mogelijkheden behoren.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|   | <p><b>Ouders van gepeste of pestende leerlingen kunnen gedurende dit proces, indien gewenst naast de leerkracht, de IB-er en de directie, terecht bij de interne vertrouwenspersoon<sup>3</sup> van De Flevoschool, het bestuur, andere leerkrachten of de MR.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

## Bijlagen

- I. Wat kan ik doen als mijn kind pest?
- II. Wat kan ik doen als mijn kind gepest wordt?
- III. Hoe voorkom ik dat mijn kind last heeft van pesten?
- IV. Vertrouwenspersonen
- V. De Flevoschool en digitaal pesten

## Bijlage I

### **Wat kan ik doen als mijn kind pest?**

#### Signalen en tips

Als ouder komt het vaak niet in je op dat jouw kind een pestkop kan zijn. Hoe reageer je als blijkt dat dat wel zo is?

#### Verbergen van pestgedrag

Pestkoppen zijn goed in het verbergen van hun pestgedrag. Kinderen spreken er nauwelijks met hun ouders over. Misschien geloof je het niet of kun je het je niet voorstellen dat jouw kind pest.

#### Signalen

Hoe kun je signaleren dat je kind pest? Mogelijke signalen zijn:

- impulsief gedrag
- het omringen met meelopers
- graag de baas willen zijn
- populair willen zijn
- andere kinderen zijn bang voor je kind

#### Hoe kun je reageren?

Je hebt ontdekt dat jouw kind pest of meepest. Schrik, ongeloof en ontkenning zijn heel begrijpelijke reacties als ouder. Als je bekomen bent van de schrik wat kun je dan doen?

- Ontken niet meteen wat je kind doet. "Zo is mijn kind niet". Kinderen laten heel verschillend gedrag zien in verschillende situaties. Pestkoppen gedragen zich thuis anders dan op school.
- Ga het gepeste kind niet beschuldigen; "Ze gedraagt zich ook raar".
- Praat met je kind over wat er gebeurt. Je kind zal zijn gedrag waarschijnlijk goedpraten: "Het was maar een geintje". "Zij vraagt er ook om met die stomme kleren". "Hij heeft mijn spullen ook kapotgemaakt". Je kunt aangeven dat hoe een ander kind zich ook gedraagt of eruit ziet, dit nooit een reden is om gepest te worden.
- Praat met je kind over de gevolgen: een gepest kind heeft verdriet en pijn van het pesten. Gepeste kinderen worden bang en ontwikkelen faalangst. Soms hebben gepeste kinderen de rest van hun leven last van de gevolgen van het pesten. Maak je kind gevoelig voor wat het anderen aandoet. Pestkoppen hebben vaak geen idee wat zij anderen aandoen.
- Laat je kind merken dat je het pesten serieus neemt en dat je vindt dat pesten niet mag.
- Neem contact op met de school, zeker als je merkt dat het pesten doorgaat.
- Bespreek met je kind dat je dit gaat doen.
- Pestkoppen hebben het niet makkelijk om een andere rol te krijgen in de klas.
- Soms kan het helpen om lid te worden van een hobby -of sportclub.
- Als je hoort of ziet dat er kinderen worden gepest op school, ook al hebben je eigen kinderen er niet mee te maken, zoek dan contact met de school. Voor de school is het moeilijk om pesten te signaleren. De leerkrachten hebben de hulp van de ouders hierbij nodig.

#### Een aantal andere algemene tips

- Als je de leerkracht vraagt om je kind niet naast bepaalde kinderen te zetten, dan geef je een signaal dat uitsluiten mag.
- Leer je kinderen zich in te leven in anderen en rekening te houden met anderen.
- Vertel hoe belangrijk je het vindt dat kinderen met elkaar samenwerken en dat alle kinderen zich veilig moeten kunnen voelen!

## Bijlage II

### **Wat kan ik doen als mijn kind gepest wordt?**

Besteed vooral aandacht aan de gevoelens van je kind. Maak samen wat er gebeurt bespreekbaar. Volg je kind, forceer niks. Pas daarna kun je eventueel samen actie ondernemen.

- Neem serieus wat je kind zegt! Geef je kind steun en begrip. Kinderen vinden het moeilijk om te vertellen dat ze gepest worden.
- Probeer je mening voor jezelf te houden.
- Voorkom uitspraken als: "Het zijn ook rotmeiden", of "Je moet beter voor jezelf opkomen".
- Vraag door, luister: "Waar is het gebeurd, wat deed jij toen, wat zou je willen, hoe voelde je je, wat deden de anderen?".
- Onderzoek samen wat je kind zelf kan doen om uit de situatie te komen. Steun hem of haar hierin.
- Geef vertrouwen. Onderneem alleen in overleg met je kind actie.
- De ouders van de pester opzoeken is een mogelijkheid. In de praktijk blijkt dit echter niet altijd effectief te zijn. Meestal kiezen de ouders de kant van hun kind of zeggen: je kind moet meer voor zichzelf opkomen.
- Geef je kind zelfvertrouwen door complimenten te geven. Kijk samen waar je kind goed in is en moedig je kind aan.
- Lees samen boeken over pesten.
- Je kunt je kind ook een weerbaarheidstraining laten volgen.
- Praat met de leerkracht en vraag wat op school gedaan kan worden. Geef de school niet de schuld. Bespreek de verantwoordelijkheden van de school en ga samen op zoek naar een oplossing voor het pestprobleem.

### Hoe kan een in- of externe vertrouwenspersoon mij helpen?

De Flevoschool heeft twee interne en een externe 'vertrouwenspersoon'(zie bijlage IV). Bij de vertrouwenspersoon kunnen leerlingen en ouders praten over pesten, geweld, discriminatie of seksuele intimidatie. Hoe gaat zo'n gesprek?

- Je vertelt je verhaal.
- De contactpersoon luistert en stelt wat vragen.
- Samen bespreek je wat het probleem is dat je op wil lossen.
- Daarna bespreek je :
  - Hoe kunnen we het oplossen?
  - Wat heeft je kind al geprobeerd om het op te lossen? Hoe ging dat?
  - Wat heb je zelf al gedaan om het op te lossen?
  - Wat zou je kunnen doen?
  - Wie zou je daarbij kunnen helpen?
- Dan maak je samen een plan.
- De contactpersoon doet niets buiten jou of je kind om: je weet dus altijd wat er gaat gebeuren. Soms is het wel nodig dat anderen daarbij worden betrokken. Een geheim probleem lost niemand op.

### Bijlage III

#### **Hoe voorkom ik dat mijn kind last heeft van pesten?**

Door aandacht te hebben voor de volgende punten, zorg je ervoor dat de kans kleiner is dat je kind gepest wordt of niet in de problemen raakt als hij of zij gepest wordt.

- Leer je kind voor zichzelf en anderen op te komen. Kinderen moeten al op jonge leeftijd nee durven zeggen. In het gezin kan je kind oefenen.
- Leer je kind om hulp te vragen. Aan jou, maar ook aan de leerkracht en anderen die ze vertrouwen. Laat thuis merken dat je de vraag serieus neemt. Dat betekent niet dat je de problemen moet oplossen, wel dat je steun verleent bij het vinden van een oplossing.
- Geef kinderen de aandacht die ze nodig hebben. Laat weten dat je het belangrijk vindt om te weten wat ze doen en waar ze zijn, zonder ze voortdurend te controleren.
- Probeer conflicten op te lossen door erover te praten. Kinderen leren het meest van voorbeelden.
- Als je zelf waardering en respect hebt voor mensen die anders zijn leren jouw kinderen dat ook. Bemoei je zo min mogelijk met de keuze van vrienden of vriendinnen. Laat je kinderen zelf beslissen wie ze uitnodigen.

Zorg voor een goed contact met school. Weet je wie aanspreekpunt is? Weet je met wie jouw kind goed contact heeft? Benut kansen om in gesprek te komen, één op één of bij ouderavonden. Maak je je zorgen? Meld het ons op school.



## Bijlage IV

### Contactpersonen

#### Als interne contactpersonen zijn aangesteld:

Margo de Groot  
Patrijslaan 18  
1272 PX Huizen  
Tel: 5231420  
Mob: 06 15857106

Marianne Eerenberg  
Insulindelaan 9  
1217 HK Hilversum  
Tel:  
Mob: 06 39198345

#### De externe contactpersonen zijn:

Dorine Gerritsma (CED) d.gerritsma@cedgroep.nl  
Frank Brouwer (CED) f.brouwer@cedgroep.nl

Utrecht 030-2635252

## Bijlage V

### De Flevoschool en cyberpesten

Het anti-pestprotocol van De Flevoschool maakt geen onderscheid tussen pesten en cyberpesten. Onder cyberpesten verstaan we het pesten via of op het internet, bijvoorbeeld tijdens het chatten of op sociale mediasites, via telefoon, tablet of computer.

Wanneer er sprake is van cyberpesten, gaat het anti-pestprotocol in werking.

Internetgebruik, onze regels:

- Zonder toestemming van mijn leerkracht mag ik niet op internet;
- In de pauzes mag ik zonder de aanwezigheid van een leerkracht niet op internet;
- Ik geef nooit mijn eigen naam of adres weg, ook niet mijn e-mailadres.
- Voor inschrijvingen en wedstrijden meld ik me samen met de leerkracht aan;
- Ik houd mijn wachtwoord(en) voor iedereen geheim. Ik gebruik geen voor de hand liggend wachtwoord (de naam van mijn huisdier, voetbalclub of postcode is door bekenden makkelijk te raden);
- Chatten mag ik niet op school;
- Ik maak geen afspraakjes met mensen die ik alleen ken via internet;
- Ik lees en beantwoord geen e-mails van onbekenden en open zeker geen bijlagen gestuurd door onbekenden (daar kan een virus in zitten); ongewenste figuren die mij mailen of MSN-en blokkeer ik en meld ik aan de leerkracht of ouder.
- Ik ga direct naar mijn leerkracht als ik op internet informatie over sex, geweld of andere informatie en/of beelden tegenkom waarvan ik denk dat deze beelden niet gepast zijn;
- Ik reageer niet op gemene, valse, vervelende berichten. Het is niet mijn schuld dat sommige mensen zich niet weten te gedragen. Als het gemene, kwetsende dingen zijn, waarschuw ik direct mijn leerkracht en/of ouders. Zij nemen dan mogelijk contact op met de politie;
- Ik verstuur zelf ook geen gemene, valse, vervelende, kwetsende berichten;
- Ik gebruik internet of met e-mail om opdrachten die ik van mijn leerkracht krijg uit te voeren.
- Deze schoolafspraken worden 2 maal per jaar met de leerlingen besproken.

Mobiele telefoon, onze regels:

- De mobiele telefoon wordt aan het begin van de dag afgegeven aan de leraar en in de daarvoor bestemde doos gestopt en is uitgeschakeld;
- Alleen de leerkracht kan bij bijzondere omstandigheden toestemming geven de mobiele telefoon in de klas te gebruiken;
- Kinderen die in de middagpauze overblijven gebruiken de mobiele telefoon niet en blijft ook nu uitgeschakeld;
- In noodgevallen is ieder kind tijdens schooltijd altijd bereikbaar onder het vaste nummer van de school.
- De school is niet aansprakelijk voor het wegraken van de mobiele telefoon;
- Het meenemen van de mobiele telefoon is op eigen risico.

## Veiligheid

- De school zorgt ervoor dat de leerlingen regelmatig tekst en uitleg krijgen over de voordelen en de risico's van internet-, chat-, e-mailverkeer en de mobiele telefoon.
- De schoolafspraken over het eigen gedrag zijn voor de leerlingen in het lokaal duidelijk zichtbaar, opdat zij steeds worden herinnerd aan wat wel en niet toelaatbaar is.
- In opdracht van het schoolbestuur en de directie zijn de in- en externe ICT-ers van de school verantwoordelijk voor het onderhoud, het beheer en de controle van de netwerkbeveiliging.
- Schoolniveau: De directie van de school stelt samen met de ICT-coördinator van de school een gedragscode voor gebruikers op en informeert de leerkrachten, de ouders en het schoolbestuur. De ICT-coördinator van de school onderhoudt namens de directie van de school het contact met de externe systeembeheerder over de beveiliging van het netwerk en beheert en onderhoudt de interne beveiliging (o.a. het toekennen van rechten voor gebruikers). De ICT-coördinator scherpt na overleg met de directie waarnodig de gedragscode aan. Aanpassingen zijn altijd onmiddellijk, nadat de gebruikers zijn geïnformeerd, van kracht.
- Een schriftelijk exemplaar van de gedragscode kan bij de directie worden ingezien.

Meer informatie over veiligheidskwesties, media-educatie en cyberpesten is te vinden op:

- [www.kennisnet.nl](http://www.kennisnet.nl)
- [www.mijnkindonline.nl](http://www.mijnkindonline.nl)
- [www.mediawijzer.nl](http://www.mediawijzer.nl)
- [www.pestenislaf.nl](http://www.pestenislaf.nl)
- [www.digitalfilecheck.nl](http://www.digitalfilecheck.nl)
- [www.safer-internet.net](http://www.safer-internet.net) (Engelstalig)
- [www.pro-music.nl](http://www.pro-music.nl) (Engelstalig)
- [www.surfsleutel.nl](http://www.surfsleutel.nl) (een wegwijzer voor kinderen op internet)
- [www.stichtingspoor.nl](http://www.stichtingspoor.nl)